

Perakim 1 & 2 – Rebuke of the Nations for harming the children of Yitzchak – Part III

Amon

Shoftim 11:4; Yirmiyah 49:1; Hosheia 14:1; Amos 2:2

1. Radak to Amos 1:13

בני עמון היו שכנים לארץ הגלעד והיו בוקעים ההרים שהיו מגבול ארץ הגלעד ומרחיבים בהם גבולם והיו משיגים גבול הגלעד, והשגת גבול הוא עון גדול שהרי הוא אחד מן הארורים הכתובים בתורה ארור מסיג גבול רעהו...ויש לפרש הרוח הערים הבצורות יכנה אותם בלשון הר, וכן והרותיהם תבקע ...

The people of Amon lived beside Gilead, and they cut into the mountains which were the boundary of Gilead and so extended their territory, overstepping the boundary of Gilead. Overstepping a boundary is a great sin, one of the curses mentioned in the Torah, 'Cursed is one who oversteps the boundary of another.'...And one could explain *harot* as cities with defenses, which are sometimes called *har*, as in, 'And he will split their *harot*.'

Moav

Melachim II 3:26-27

2. Talmud, Bava Batra 22a

א"ל: מאן דלא שהייה לאוניתא דמלכא דאדום - לא נשהייה לאוניתיך, דכתיב: כה אמר ה' על שלשה פשעי מואב...
He said to him: May the One who did not tolerate the shame of the king of Edom not tolerate your shame, either.

3. Talmud, Shabbat 89b

אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: מאי דכתיב +ישעיהו סג+ כי אתה אבינו כי אברהם לא ידענו וישראל לא יכירנו אתה ה' אבינו גואלנו מעולם שמך. לעתיד לבא יאמר לו הקדוש ברוך הוא לאברהם: בניך חטאו לי. אמר לפניו: רבוננו של עולם - ימחו על קדושת שמך. אמר: אימר ליה ליעקב דהוה ליה צער גידול בנים, אפשר דבעי רחמי עלייהו. אמר ליה: בניך חטאו. - אמר לפניו: רבוננו של עולם, ימחו על קדושת שמך. - אמר: לא בסבי טעמא, ולא בדרדקי עצה. אמר לו ליצחק: בניך חטאו לי. - אמר לפניו: רבוננו של עולם, בני ולא בניך? בשעה שהקדימו לפניך נעשה לנשמע, קראת להם +שמות ד+ בני בכורי, עכשיו בני ולא בניך? ועוד, כמה חטאו? כמה שנותיו של אדם - שבעים שנה. דל עשרין דלא ענשת עלייהו - פשו להו חמשין. דל עשרין וחמשה דלילותא - פשו להו עשרין וחמשה. דל תרתי סרי ופלגא, דצלווי ומיכל ודבית הכסא - פשו להו תרתי סרי ופלגא. אם אתה סובל את כולם - מוטב, ואם לאו - פלגא עלי ופלגא עליך. ואם תמצא לומר כולם עלי - הא קריבית נפשי קמך. פתחו ואמרו: (כי) אתה אבינו.

Rabbi Shemuel bar Nachmeni cited Rabbi Yonatan: What is the meaning of, 'You are our father, for we do not know Avraham and Yisrael does not recognize us, You are HaShem our Father, Your Name was always, 'Our Redeemer?'

HaShem will say to Avraham, 'Your children have sinned to Me.' He will say, 'Master of the Universe, they should be destroyed for the sanctity of Your Name!'

HaShem will say, 'I will tell Yaakov, who had the pain of raising children and who may daven for mercy upon them.'

HaShem will say to Yaakov, 'Your children have sinned to Me.' He will say, 'Master of the Universe, they should be destroyed for the sanctity of Your Name!'

HaShem will say, 'Logic is not with the elderly, and counsel is not with the children.' HaShem will say to Yitzchak, 'Your children have sinned to Me.'

Yitzchak will say, 'Master of the Universe! Are they my children and not Yours? When they said 'We will do' before 'We will hear' before You, You called them 'My children, My firstborn.' Now they are my son, not Yours? Further, how much have they sinned? A person lives 70 years. Subtract 20 years for which You do not punish, leaving 50. Subtract 25 for nights, leaving 25. Subtract 12.5 for prayer and eating and the washroom, leaving 12.5. If You will bear all of that, fine. If not, half will be for me and half will be for You. And if You will say, 'All should be for me,' I have given my life before You.'

And so they will all declare, 'For you are our father.'

4. R' Yaakov Skili, Torat haMinchah to Ki Tetze

שמא תאמר כי עלבון הצדיקים הוא טובע אבל עלבון הרשעים אינו טובע, הנה מצאנו שאפי' עלבון הרשעים טובע, שאין לך שונא ה' ית' ושונא ישראל כמו אדם ואעפ"כ תבע ה' ית' עלבוננו דכת' (עמוס ב א) על שלשה פשעי מואב וגו' על שרפו עצמות מלך אדום לשיד. ונפרע ממואב מדה כנגד מדה, הוא שרף באש לכך נאמר (שם ב) ושלחתי אש במואב ואכלה ארמנות הקריות, הוא שרף מלך לכך נאמר (שם ג) והכרתי שופט מקרבה וכל שריה אהרוג. הרי מצינו שאף עלבון הרשעים הוא טובע. ולא עוד אלא אף עלבון הבהמות הוא טובע שנא' על מה הכית את אתונך, לא בא להענישו על אשר ירט הדרך לנגדו אלא על אשר הכה את אתונו.

Lest one say that He only punishes for the shame of the righteous and not that of the wicked, we have found that He punishes for the shame of the wicked; there was no hater of Gd and hater of Israel like Edom, and yet... And He punished Moav measure for measure: They burned with fire and so it said, 'I will send fire against Moav.' They burned the king, and so it said, 'I will cut off the *shofet* from her midst...'

Yehudah

5. Avot d'Rabbi Natan II 5

וכן את מוצא שלא גלו עשרת השבטים אלא בעון בטול תורה שנאמר לכן גלה עמי מבלי דעת וגו' לכן כאכול קש לשון אש וגו' (ישעי' ה' י"ג וכו"ד). וכן את מוצא שלא [גלו] שבט יהודה ובנימין אלא בעון בטול תורה שנאמר כה אמר ה' על שלשה פשעי [יהודה] ועל ארבעה לא אשיבנו (עמוס ב' ד') מפני מה על מאסם [את תורת ה'] (שם) וכן [הוא אומר] ושלחתי אש ביהודה (שם ה'). וכן את מוצא שלא חרבה ירושלים אלא בעון בטול תורה שנאמר מי נתן למשיסה יעקב וגו' (ישעי' מ"ב כ"ד) [ומפני מה] ולא [אבו] בדרכיו הלוך ולא שמעו בתורתו (שם) [לפיכך] וישפוך עליו חמה אפו (שם כ"ה). וכן את מוצא שלא גלת הארץ אלא בעון בטול תורה [שנאמר לכן שמעו הגוים ודעי עדה את אשר בם הנה אנכי וגו' ותורתי וימאסו בה] (ירמ' ו' י"ה וי"ט). וכה"א מי האיש החכם ויבן זאת (שם ט' י"א) [וכתיב בתריה] ויאמר ה' על עזבם את תורתי (שם שם י"ב):

And so you find that the ten tribes were exiled only because of the sin of *bitul torah*... and the tribes of Yehudah and Binyamin were exiled only because of the sin of *bitul torah*... and Yerushalayim was destroyed only because of the sin of *bitul torah*... and the land was exiled only because of the sin of *bitul torah*...

6. Midrash, Sifri Devarim 41

ולמדתם אותם ושמרתם לעשותם, מגיד שמעשה תלוי בתלמוד ואין תלמוד תלוי במעשה וכן מצינו שענש על התלמוד יותר מן המעשה שנאמר +הושע ד א+ שמעו דבר ה' בית ישראל כי ריב לה' עם יושבי הארץ כי אין אמת ואין חסד ואין דעת אלקים בארץ, אין אמת, אין דברי אמת נאמרים שנאמר +משלי כג כג+ אמת קנה ואל תמכור ואין חסד אין דברי חסד נאמרים שנאמר +תהלים קיט סד+ חסדך ה' מלאה הארץ ואין דעת אין דברי דעת נאמרים שנאמר +הושע ד ו+ נדמו עמי מבלי הדעת כי אתה הדעת מאסת ואומר +ישעיה ה כד+ לכן כאכול קש לשון אש וחשש להבה ירפה וכי יש לך קש שהוא אוכל אש אלא קש זה הוא עשו הרשע שכל זמן שישראל מרפים ידיהם מן המצות שולט בהם ואומר +ירמיה ט יא - יב+ מי האיש החכם ויבן את זאת ואשר דבר פי ה' אליו ויגידה על מה אבדה הארץ נצתה כמדבר מבלי עובר, ויאמר ה' על עזבם את תורתי אשר נתתי לפניהם ולא שמעו בקולי ולא הלכו בה ואומר +עמוס ב ד+ כה אמר ה' על שלשה פשעי יהודה ועל ארבעה לא אשיבנו על מאסם את תורת ה' וחוקיו לא שמרו.

'And you shall learn them, and guard them to practice them' – This teaches that practice depends on learning, and learning does not depend on practice. And so we find that Gd punished for [not] learning more than for [not] practicing...

מאס - Vayyikra 26:15; Bamidbar 11:20; Bamidbar 14:31; Shemuel I 10:19; Shemuel I 15:23-26; Yeshayah 5:24
<http://tora.us.fm/tnk1/kma/qjrim1/mas.html>

Your ancestors: Devarim 32:17; Vayyikra 26:40

The palaces of Yerushalayim: Yirmiyah 17:27; Tehillim 48:4

7. Netziv, Haameik Davar to Shemot 30:1

יסוד ירושלים היה בקדושת התורה כדכתיב 'כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים,' משא"כ בשילה...

The foundation of Yerushalayim was in the sanctity of Torah, as it is written, 'For Torah will emerge from Zion, and the word of Gd from Yerushalayim,' as opposed to Shiloh...